

ประโยค ป.ธ.๘

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๕

๑. ก็ เมื่อเธอปวดอุจจาระหรือปัสสาวะ เมื่อในที่นั้น ไม่มีอุปัชฌาย์อยู่ จึงไปในที่อื่นยอมเป็นเหตุสุดวิสัย เพราะเธออยู่ในฝ่ายผู้ป่วยใช้ เพราะฉะนั้น จึงไม่เป็นสินไหม ๑ ส่วนพระผู้รักษาเรือนคัลลังรูปใด ถูกความร้อนภายในเบียดเบียน จึงทำประตุให้เป็นสถานที่คุ้มครองดีแล้ว ออกไปข้างนอก ๑ ก็ พวกขโมยจับพระผู้รักษาเรือนคัลลังนั้นไว้ แล้วบอกว่า จงเปิดประตุ ๑ เธอไม่ฟังเปิดประตุ จนถึงครั้งที่ ๓ ๑ แต่ถ้าพวกขโมยเหล่านั้น พูดชื่อว่า ถ้าท่านไม่เปิดประตุ พวกเราจักฆ่าท่านด้วย จักพังประตุแล้วนำบริวารไปด้วย ดังนี้แล้วเงือดเงืออาวุธมีขวานเป็นต้น ๑ เธอควรคิดว่า เมื่อเรตายแล้ว และเมื่อเสนาสนะของสงฆ์เสียหายแล้ว คุณความดีก็ไม่มี ดังนี้แล้ว จึงเปิดประตุ ๑ แม้ในเรื่องนี้ ท่านอาจารย์ทั้งหลายกล่าวว่า ไม่เป็นสินไหม เพราะเป็นเหตุสุดวิสัย ๑ ถ้าพระอาคันตุกะบางรูป ไขกุญแจ หรือเปิดประตุไว้ พวกขโมยลักสิ่งของไปเท่าใด สิ่งของทั้งหมด เป็นสินไหมแก่พระผู้รักษาเรือนคัลลังนั้น ๑ สลักยันต์และท่วงกุกุญแจ เป็นของที่สงฆ์ประกอบให้ไว้ เพื่อประโยชน์แก่การคุ้มครองเรือนคัลลัง ๑ พระผู้รักษาเรือนคัลลังใส่เพียงลิ่มสลักแล้วนอน ๑ พวกขโมยเปิดประตุแล้วขโมยบริวารไป ย่อมเป็นสินไหมแก่พระผู้รักษาเรือนคัลลังนั้นแน่แท้ ๑ ก็ ถ้าพวกขโมยพากันมาบังคับพระผู้รักษาเรือนคัลลังนั้น ผู้ประกอบสลักยันต์ และท่วงกุกุญแจแล้วนอนว่า จงเปิดประตุ ดังนี้ ฟังปฏิบัติในถ้อยคำของพวกขโมยนั้นตามนัยที่มีมาก่อนนั้นแล ๑ ก็เมื่อเธอทำการคุ้มครองอย่างนี้แล้วนอน ถ้าพวกขโมยทำลายฝาเรือน หรือหลังคาแล้ว เข้าไปขโมยสิ่งของทางอุโมงค์ ย่อมไม่เป็นสินไหมแก่เธอ ๑ ถ้าในเรือนคัลลัง พระเถระแม่เหล่านี้อยู่ด้วย เมื่อเปิดประตุแล้ว ก็พากันถือเอาบริวารของตนไป เมื่อพระเถระเหล่านั้นพากันไปแล้ว พระผู้รักษาเรือนคัลลังไม่ระวังประตุ ถ้าสิ่งของอะไรในเรือนคัลลังนั้น ถูกขโมยลักไป ย่อมเป็นสินไหมแก่พระผู้รักษาเรือนคัลลังนั้นเอง เพราะพระผู้รักษาเรือนคัลลังเป็นใหญ่ ๑

๒. บรรดาวิธิมนสิการมีการนับเป็นต้นนั้น กุลบุตรผู้เริ่มบำเพ็ญเพียรนี้ พึงมณสิการกรรมฐานนี้ด้วยการนับก่อน ฯ ก็ เมื่อจะนับ ไม่ควรหยุดต่ำกว่าห้า ไม่ควรนับเกินสิบ ไม่ควรแสดงให้ขาดตอนในระหว่าง ฯ เพราะว่า เมื่อหยุดต่ำกว่าห้า ในโอกาสที่คับแคบ จิตตูปาทหยังมัตถนเรน เปรียบเสมือนโคที่ถูกขังไว้ในคอกที่คับแคบ ฉะนั้น ฯ เมื่อนับเกินกว่าสิบไป จิตตูปาทก็พะวงอยู่ด้วยการนับเท่านั้น ฯ เมื่อแสดงให้ขาดตอนในระหว่าง จิตตูปาทหยังมัตถนเรนว่า กรรมฐานของเราบรรลุถึงที่สุดแล้วหรือหนอแล หรือยังไม่บรรลุถึงที่สุด ฯ เพราะฉะนั้น พึงนับเว้นโทษเหล่านี้ ฯ เมื่อจะนับ ควรนับด้วยการนับซ้ำ คือ ด้วยการนับอย่างคนดวงข้าวก่อน ฯ ความจริง คนดวงข้าวบรรจุเต็มทะนานแล้ว กล่าวว่า หนึ่ง แล้วเทลง เมื่อบรรจุให้เต็มอีก พบเห็นหยากเยื่อบางอย่างแล้ว หักหยากเยื่อนั้นเสีย กล่าวว่า หนึ่ง ฯ ในคำว่า สอง ฯ เป็นต้นกัณยนี้ ฯ แม้กุลบุตรผู้เริ่มบำเพ็ญเพียรนี้ ก็ควรกำหนดลมที่ปรากฏอยู่ บรรดาลมอัสสาสะและลมปัสสาสะแล้ว พังกำหนดนับลมอัสสาสะและลมปัสสาสะที่กำลังเป็นไปอยู่ ฯ เริ่มต้นว่า หนึ่ง ฯ จนถึงว่า สิบ ฯ ฯ เมื่อเธอนับอยู่อย่างนี้ ลมอัสสาสะและลมปัสสาสะที่หายใจออกและและหายใจเข้า ก็จะปรากฏ ฯ ครั้งนั้น เธอควรเลิกการนับซ้ำ คือ การนับอย่างคนดวงข้าวนั้นเสีย แล้วนับด้วยการนับเร็ว คือ ด้วยการนับอย่างคนเลี้ยงโค ฯ ความจริง คนเลี้ยงโคผู้ฉลาด เอาก้อนกรวดห่อพวงแล้ว มือถือเชือกและปฏัก ไปยังคอกแต่เช้าตรู่ ตีหลังโคแล้ว นั่งบนหัวเสาริมคอก โยนก้อนกรวดไปนับโคตัวที่ถึงประตูแล้ว ฯ นั้นแหละว่า หนึ่ง สอง ดังนี้ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที

เฉลย ประโยค ป.ธ.๘

แปล ไทยเป็นมคธ

พ.ศ. ๒๕๔๕

๑. อุจจารปัสสาวปิตตสส ปน ตสฺมี อุปจาเร อสติ อณฺเฏน คจฺจนตสฺส
 คิลานปฏฺเฆ จิตฺตฺตา อวิสโย ตสฺมา คีวา น โหติ ฯ โย ปน อนฺโต อุณฺหิพิตฺโต ทวารํ
 สุกฺคตํ กตฺวา พหิ นิภฺษมติ ฯ โจรา จ นํ คเหตฺวา ทวารํ วิวราติ วทฺนติ ฯ ยาวตติยํ น
 วิวริตฺพุทฺธํ ฯ ยถิ ปน เต โจรา สเจ น วิวริสิ ตถจ มาเรสุสฺสาม ทวารณฺจ ภินฺทิตฺวา
 ปริกฺขารํ หริสฺสามาติ ผรสุอาทมิ อุภฺชิปนฺติ ฯ มยิ จ มเต สงฺฆสฺส จ เสนาสเน วินฺนฺเช
 คุโณ นตฺถิติ วิวริตุํ วฏฺฏติ ฯ อธิปํ อวิสยตฺตา คีวา นตฺถิติ วทฺนติ ฯ สเจ โกจิ อาคนฺตุโก
 ภูณฺจิกํ วา เทติ ทวารํ วา วิวริติ ยตฺตํ โจรา หรฺนติ สพุทฺธํ ตสฺส คีวา ฯ สงฺฆเณ ภณฺฑา
 คารคฺคตฺตถาย สฺวจริยนฺตํ จ ภูณฺจิกมฺพุทฺธิกา จ โยเชตฺวา ทินฺนา โหติ ฯ ภณฺฑาคาริกโก
 ฆฏิกมตฺตํ ทตฺวา นิปฺชติ ฯ โจรา วิวริตฺวา ปริกฺขารํ หรฺนติ ฯ ตสฺสเว คีวา ฯ สฺวจริยนฺตถจ
 ภูณฺจิกมฺพุทฺธิกถจ โยเชตฺวา นิปฺนํ ปเนตํ สเจ โจรา อาคนฺตฺวา วิวราติ วทฺนติ ตถถ
 ปริมนเยเนว ปฏฺิพฺชิตฺพุทฺธํ ฯ เอวํ คฺคตฺติ กตฺวา นิปฺนเน ปน สเจ ภิตฺติ วา จทฺนํ วา
 ภินฺทิตฺวา อุมฺมจฺเณ วา ปวิสิตฺวา หรฺนติ น ตสฺส คีวา ฯ สเจ ภณฺฑาคารเ อณฺเฎเป เถรา
 วสนฺติ วิวณฺเฏ ทฺวาเร อตฺตโน ปริกฺขารํ คเหตฺวา คจฺจนติ ภณฺฑาคาริกโก เตสุ คเตสุ ทวารํ
 น ชคฺคติ สเจ ตถถ ภิณฺจิจิ อวหริยติ ภณฺฑาคาริกสฺส อิสฺสรตฺยา ภณฺฑาคาริกสฺสเว คีวา ฯ

(ปฐมสมันตปาสาทิกา ทุติยปาราชิก หน้า ๔๓๒-๔๓๓)

๒. ตถถ อิมินา อาทิกมฺมิกกฺกลปฺตฺเตน ปจฺมํ คณฺณาย อิมํ กมฺมฏฺฐาณํ
 มนสิกาตพุทฺธํ ฯ คณฺณเตน จ ปณฺจนํ เภฏฺฐา น เจตฺตพุทฺธํ ทสนนํ อุปริ น เนตพุทฺธํ อนุตเร
 ฌณฺทํ น ทสฺเสตพุทฺธํ ฯ ปณฺจนํ เภฏฺฐา เจปนฺตสฺส หิ สมฺพาธเ โอภาเส จิตฺตฺปปาโท
 วิปฺสนฺนติ สมฺพาธเ วเช สมนิรฺุทฺธโคโณ วีย ฯ ทสนนํ อุปริ เนนตสฺส คณฺณานิสุสิโต ว
 จิตฺตฺปปาโท โหติ ฯ อนุตฺรา ฌณฺทํ ทสฺเสนตสฺส สฺธิขาปฺตฺตํ นุโข เม กมฺมฏฺฐาณํ โนติ จิตฺตํ
 วิกมฺปติ ฯ ตสฺมา เอเต โทเส วชฺเชตฺวา คณฺเฑพุทฺธํ ฯ คณฺณเตน ปจฺมํ ทนฺธคณฺณาย

ธณฺณมาปคณนาย คณตพฺพํ ๑ ธณฺณมาปโก หิ นาฬิ ปุเรตฺวา เอกนฺติ วตฺวา โกกิรติ ปฺน
 ปุเรนฺโต กณฺจิ กจวํ ติสุวํ ตํ จตฺตณฺโต เอกํ เอกนฺติ วตฺติ ๑ เอส นโย เทว เทว
 ติอาฬิสุ ๑ เอวเมว อิมินาปิ อสฺสาสฺสสฺสาเสสุ โย อุปฏฺฐาติ ตํ คเหตุวํ เอกํ เอกนฺติอาฬิ
 กตฺวา ยาว ทส ทสํติ ปวตฺตมานํ ปวตฺตมานํ อุปลกฺเขตฺวา คณตพฺพํ ๑ ตสฺส เอวํ คณยโต
 นิภขมนฺตา จ ปวิสนฺตา จ อสฺสาสฺสสฺสาสา ปากฺกฺวา โหนฺติ ๑ อถาเนน ตํ ทนฺธคณนํ
 ธณฺณมาปคณนํ ปหาย สีมคณนาย โคปาลคณนาย คณตพฺพํ ๑ เจโก หิ โคปาลโก
 สกฺขราโย อุจฺจฺจนฺเคน คเหตุวํ ราชฺฐทณฺฑทฺตโต ปาโตว วชํ คณฺตฺวา คาโว ปิฏฺฐิยํ
 ปหริตฺวา ปลิมตฺถมฺมกตฺถเก นิสินฺโน ทวารํ ปตฺตํ ปตฺตํเยว คาวี เอกา เทวติ สกฺขรํ
 ชิปีตฺวา คณฺติ ๑

(ปฐมสมันตปาสาทิกา คติอปรารชิก หน้า ๕๑๒-๕๑๓)